

ALGU- PÄRAND «ESTONIA» LAVAL

Tuleb nõustuda nendega, kes leiavad, et viimasel ajal on eesti heliloojad leiged olnud ooperid kirjutama, et ballett on mitmesugustel põhjustel lavamuusikas märksa suuremat tähelepanu leidnud. Sellest on vägagi kahju, kuna meie ooperijõud on praegu enneolematult tugevad: piltlikult öeldes on Eesti läbi aegade omanud küll kümneid häid lauljaid, mitte kunagi varem aga kümnet head korraga. Juba ainuüksi sellest aspektist lähtudes võib jagada estoonlaste rõõmu, kui Leo Normet tunamullu oma koomilise lühiooperi «Pirnipuu» tindimärja partituuri teatrimajja fõi. Tänavu oktoobris tükk siis esietendus (koos G. C. Menotti «Telefoniga», mis on tolle muidu nii mängitava ooperihelilooja debüüt Nõukogude Liidus üldse). Etendused lähevad täismajale, esimesed vastukajad ajakirjanduses on positiivsed.

«Pirnipuu» ainevald pärineb Betti Alveri 1936. a. kirjutatud samanimelisest satiirilisest poeemist, helilooja enda kirjutatud libreto valmis juba kümme aastat tagasi, muusika realiseerus enam-vähem lõplikul kujul 1971. a. L. Normet on mitmetahuline muusik: rahvalikud operetid, hoopis keerukamas tehnikas loodud vokaalsüklid (K. Lepiku, R. Burnsi, F. Garcia Lorca, J. Masefieldi ja J. Joyce'i jt. sõnad), muusikateaduslik töö (Sibeliuse uurimus) ja muusikat populariseeriv tegevus raadios, ooperidramaturgia ja muusikaajaloo loendus konservatooriumis.

Rohkem tunne Betti Alverit küll tõsimeelse luuletajana, kuid näiteks «Pirnipuus» on temagi üpris pilkehimuline ja sädelev.

Meenutagem, et koloriitse löögi alla on otsesihetamisega asetatud tollane väikekodusus. Nüüd on «Pirnipuu» lopsakad karakterid luuleraamatust astunud häälekatena teatrilavale; ajalt ja sisult kaugele saanutena pole meie neile enam teab kui kurjad, küll oleme aga ühiskondlike antipoodidena naerumõnusad. Selleks annavad oma parima Aino Kõlvand ja Urve Tauts leskproua Felician, Eve Neem ja Viivika Vasar lirisena, Tiina Jaaksoo ja Haili Sammelselg Laurana, Maarja Haamer ja Mare Jõgeva Liisina, Tiit Tralla ja Enno Eesmaa prof. Rõikana, Arvo Laid ja Eduard

nitab see ka oma «aga», sest sellist muusikat pole lihtne korrapealt vastu võtta, liiati kui arvukate ansamblike, tihedalt üksteisele järgnevate stseenide ja repliikide kanonaad ei jäta kohta piisavalt aega reageerimiseks. Ehk teisiti öeldes: teose reljeefsus, iseenesest teravmeelsed nüked ja nüansid ainult võidaksid mõningase «sõrendatuse» korral. Muusika on üles ehitatud kolmele temaatiliselt erinevale ringile (Rõigas, Miili, teised) kandmaks ja väljendamaks mitte niivõrd tundemaailma, kuivõrd just karaktereid, tegevustikku ja olustikku. Siin on Normeti paletit

Stseen ooperist «Pirnipuu». Leskproua Felicia (Urve Tauts) koos vaimuinimestega (Ervin Kärvet ja Ahti Männik).

G. Vaidla foto

Klas-Glass sekretär Antonina (pantomiimiline roll), Ahti Männik ja Illart Orav I vaimuinimesena, Uno Kreen ja Ervin Kärvet II vaimuinimesena ning Liidia Pannova ja Eve Neem Miilina. Dirigeerib Eri Klas, lavastas Arne Mikk, kujundas Eldor Renter.

Siinkohal mõni sõna ka «Pirnipuu» muusikalisest küljest. Selle meil nii väheviljeldavat koomilist žanri esindava teose kõla ja tunnetuslaad on meeldiva ootamatusena nüüdisaegsed (muide, koorid puuduvad, orkestri koosseis on kammerlik). Muidugi sün-

jätkunud küllaga ekspressiivseid värve, lausa kollaažitehnilisi muusikalisi «konkse» ja muud muusikalisi-dramaturgiliselt leidlikku «atribuutikat».

«Pirnipuu» ilmumine eesti lavamuusikasse ei jää loodetavasti üksiknähteks taolises žanris; lausa veksleid ei tahaks küll välja pakkuda, kuid ootamiseks aimu on (Eino Tamberg on praegu töös «Cyrano de Bergeraciga»). Ja üks, kellelt oodata tahaks, on Leo Normet ise.

IVALO RANDALU